DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
13. oktober 1993 *

I sag C-121/92,

angående en anmodning, som Nederlandenes Hoge Raad i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Staatssecretaris van Financiën

mod

A. Zinnecker,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1390/81 af 12. maj 1981 om udvidelse af forordning (EØF) nr. 1408/71 til også at omfatte selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer (EFT L 143, s. 1), og som senere kodificeret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6),

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformændene, G.F. Mancini og M. Diez de Velasco, samt dommerne C.N. Kakouris, F.A. Schockweiler og P.J.G. Kapteyn,

* Processprog: nederlandsk.

generaladvokat: F.G. Jacobs
justitssekretær: ekspeditionssekretær H.A. Rühl,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— A. Zinnecker ved M. W. C. Feteris fra revisionsfirmaet Coopers & Lybrand

— den nederlandske regering ved secretaris-generaal B. R. Bot, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent D. Gouloussis og B. Smulders, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og fuldmægtig P. Altmaier som sagkyndig,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at Kommissionen har afgivet mundtligt indlæg i retsmødet den 4. marts 1993,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 22. april 1993,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom af 8. april 1992 indgået til Domstolen den 15. april 1992 har Nederlandenes Hoge Raad i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt en række præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1390/81 af 12. maj 1981 om udvidelse af forordning (EØF) nr. 1408/71 til også at omfatte selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer (EFT L 143, s. 1), og som senere kodificeret ved Rådets forordning (EØF) nr. 2001/83 af 2. juni 1983 (EFT L 230, s. 6, herefter benævnt »forordningen«)

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en sag mellem Staatssecretaris van Financiën og A. Zinnecker om et beløb på 3 407 HFL, som Staatssecretaris van Financiën har opkrævet hos A. Zinnecker som bidrag til den almindelige sociale sikringsordning.

3 Det fremgår af forelæggelsesdommen, at Zinnecker, der er tysk statsborger, i 1982 havde bopæl i Forbundsrepublikken Tyskland, og at han som selvstændig erhvervsdrivende drev fødevareboder i ca. halvdelen af dette år i Nederlandene og i den anden halvdel i Forbundsrepublikken Tyskland.

4 I denne periode var Zinnecker hverken tvungent eller frivilligt forsikret i Tyskland. Han havde nemlig ikke tilmeldt sig den frivillige forsikring. Da han ikke havde bopæl i Nederlandene, var han heller ikke forsikret dér.

5 Imidlertid modtog Zinnecker fra de kompetente nederlandske myndigheder en betalingsmeddelelse vedrørende opkrævning af bidraget til den almindelige sociale sikringsordning for året 1982. Efter at han havde indgivet en klage, blev det oprindeligt krævede beløb af Inspecteur der Belastingen nedsat til det ovennævnte beløb.

6 Gerechtshof, Hertogenbosch, som Zinnecker havde indbragt sagen for, ophævede såvel Inspecteur's afgørelse som den pågældende betalingsmeddelelse.

7 Staatssecretaris van Financiën indgav derefter kassationsanke til Nederlandenes Hoge Raad, der var af den opfattelse, at afgørelsen af tvisten beror på fortolkningen af forordningen, og som derfor har udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Såfremt en person i sidste halvår af 1982 var bosat i Forbundsrepublikken Tyskland og udøvede nogenlunde samme selvstændige erhvervsvirksomhed såvel i Forbundsrepublikken Tyskland — hvor han ikke var tvungent forsikret i henhold til den gældende socialsikringsordning, da han ikke var arbejdstager eller tilhørte en dermed ligestillet erhvervsgruppe, og hvor han heller ikke var frivilligt forsikret — som i Nederlandene, skal spørgsmålet, om han var selvstændig erhvervsdrivende i den betydning, der er fastsat i Rådets forordning nr. 1408/71 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, da besvares på grundlag af den for Nederlandene eller for Tyskland gældende definition af begrebet selvstændig erhvervsdrivende i forordningens artikel 1, litra a), nr. ii), sammenholdt med bestemmelserne i forordningens bilag I, afsnit I, litra C (Tyskland) og litra I (Nederlandene)?

2) Såfremt første spørgsmål besvares således, at den afgørende definition ikke blot er den for Tyskland gældende, men også eller kun definitionen for Nederlandene, er det forhold, at en person som den i første spørgsmål beskrevne ikke ifølge nederlandsk lovgivning er tvungent forsikret, idet han ikke har bopæl i Nederlandene, da til hinder for at anvende forordningens artikel 1, litra a), nr. ii), sammenholdt med bestemmelserne i forordningens bilag I, afsnit I, litra I (Nederlandene)?

3) Såfremt besvarelsen af første og andet spørgsmål indebærer, at en person som beskrevet i første spørgsmål kun kan betragtes som selvstændig erhvervsdri-

vende på grundlag af sin beskæftigelse i Nederlandene, skal der da alligevel ved anvendelsen af forordningens artikel 14a, nr. 2, tages hensyn til den i Forbundsrepublikken Tyskland udøvede beskæftigelse, hvilket indebærer, at sidstnævnte stats lovgivning finder anvendelse på den pågældende, eller skal alene beskæftigelsen i Nederlandene tages i betragtning, hvilket indebærer, at Nederlandenes lovgivning finder anvendelse, jf. forordningens artikel 13, stk. 2, litra b)?

4) Såfremt en person som beskrevet i ovenstående spørgsmål er undergivet Nederlandenes lovgivning, hvorefter — for så vidt det er relevant for sagen — alene personer med bopæl i Nederlandene er tilsluttet en lovpligtig forsikringsordning, skal en sådan person ifølge forordningens artikel 13, stk. 2, litra b), selv om han ikke har bopæl i Nederlandene, da anses for at være forsikret i henhold til den nævnte ordning?

5) Såfremt fjerde spørgsmål besvares bekræftende, er den pågældende person da kun forsikret i Nederlandene i den periode, hvor han udøver virksomhed på Nederlandenes område?«

8 Hvad nærmere angår hovedsagens faktiske omstændigheder, de relevante fællesskabsbestemmelser, retsforhandlingernes forløb samt de skriftlige indlæg for Domstolen henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende i det omfang, det er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

Det første og det andet spørgsmål

9 Med de første to spørgsmål ønsker den nationale ret i det væsentlige oplyst, om en tysk statsborger, der er bosat i Tyskland, og som udøver virksomhed som selvstændig erhvervsdrivende ca. halvdelen af tiden i denne medlemsstat og den anden

halvdel af tiden i Nederlandene, skal anses for at være omfattet af det personelle anvendelsesområde for forordning nr. 1408/71, når han hverken er forsikret i den første eller i den anden medlemsstat, fordi den første stat kun har en frivillig pensionsforsikring for selvstændige, og den pågældende ikke har afgivet den fornødne erklæring for at blive tilsluttet denne ordning, mens han i den anden medlemsstat ikke opfylder bopælsbetingelsen i den nationale lovgivning.

10 Forordningens personelle anvendelsesområde er fastlagt i artikel 2. I henhold til artikel 2, stk. 1, finder forordningen anvendelse »på arbejdstagere og selvstændige erhvervsdrivende, som er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, og som er statsborgere i en af disse stater ...«. For at være omfattet af forordningens personelle anvendelsesområde skal en statsborger i en medlemsstat således være eller have været omfattet af en social sikringsordning i en eller flere medlemsstater. I det foreliggende tilfælde er det tilstrækkeligt, at én af de to relevante lovgivninger, den nederlandske eller den tyske, finder anvendelse på den omhandlede selvstændige erhvervsdrivende.

11 Med hensyn til den nederlandske lovgivning, fremgår det af forelæggelsesdommen, at Zinnecker i samme periode arbejdede som selvstændig i Nederlandene, og at han ikke var tvungent forsikret der, fordi han ikke opfyldte bopælsbetingelsen i den nederlandske lovgivning. Den nationale ret ønsker således i det væsentlige at få fastslået, om Zinnecker alligevel kan anses for selvstændig erhvervsdrivende, som er omfattet af forordningens personelle anvendelsesområde på grundlag af nederlandsk lovgivning.

12 Det må i denne forbindelse fastslås, at forordningens bilag I, afsnit I, litra I, for Nederlandenes vedkommende bestemmer, at enhver person, der har en beskæftigelse eller et erhverv, hvor der ikke foreligger en arbejdskontrakt, anses som selvstændig erhvervsdrivende i henhold til forordningens artikel 1, litra a), nr. ii). Efter denne bestemmelse skal den pågældende altså ikke nødvendigvis være bosat i Nederlandene for at have status som selvstændig erhvervsdrivende.

13 Heraf følger, at Zinnecker, til trods for at han ikke opfylder den nederlandske lovgivnings bopælsbetingelse, skal betragtes som en selvstændig erhvervsdrivende, der er omfattet af forordningens personelle anvendelsesområde.

14 Når dette er fastslået, er det ikke nødvendigt at undersøge, om Zinnecker også er omfattet af den tyske lovgivning.

15 Det første og det andet spørgsmål skal derfor besvares med, at forordning nr. 1408/71 skal fortolkes således, at en tysk statsborger, der er bosat i Tyskland, og som udøver selvstændig erhvervsvirksomhed omkring halvdelen af tiden i denne medlemsstat og halvdelen i Nederlandene, skal anses for at være omfattet af forordningens personelle anvendelsesområde.

Det tredje spørgsmål

16 Med det tredje spørgsmål ønsker den nationale ret oplyst, hvilken national lovgivning der finder anvendelse på en person under de ovenfor beskrevne omstændigheder.

17 I den forbindelse skal det påpeges, at forordningens artikel 14a, som indeholder særlige regler, der finder anvendelse på personer, der har selvstændig beskæftigelse, bortset fra søfolk, som undtagelse fra reglen i forordningens artikel 13, stk. 2, bestemmer, at »en person, der normalt har selvstændig beskæftigelse på to eller flere medlemsstaters område, er omfattet af lovgivningen i den medlemsstat, på hvis område han er bosat, hvis han udøver en del af sin virksomhed på denne medlemsstats område«.

18 Herefter må det tredje spørgsmål besvares med, at under de omstændigheder, der foreligger i hovedsagen, er det lovgivningen i den medlemsstat, hvor den selvstændige erhvervsdrivende er bosat, der finder anvendelse.

19 I betragtning af svarene på de første tre spørgsmål er det ufornødent at besvare det fjerde og det femte spørgsmål.

Sagens omkostninger

20 De udgifter, der er afholdt af den nederlandske regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Nederlandenes Hoge Raad ved dom af 8. april 1992, for ret:

1) Forordning (EØF) nr. 1408/71 skal fortolkes således, at en tysk statsborger, der er bosat i Tyskland, og som udøver selvstændig erhvervsvirksomhed omkring halvdelen af tiden i denne medlemsstat og halvdelen i Nederlandene, er omfattet af forordningens personelle anvendelsesområde.

2) Forordningens artikel 14a skal fortolkes således, at tysk lovgivning finder anvendelse på den omhandlede selvstændige erhvervsdrivende.

Mancini Diez de Velasco

Kakouris Schockweiler Kapteyn

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 13. oktober 1993.

J.-G. Giraud

Justitssekretær

G.F. Mancini

Formand for Sjette Afdeling